

ONDERZOEK NAAR RUGSTREEPPADDEN

MOLENVLIETSEDIJK

TE THOLEN

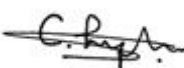

Ecologie

Rapportage onderzoek naar rugstreeppadden

Molenvlietsedijk te Tholen

Opdrachtgever	Gemeente Tholen Postbus 51 4690 AB Tholen
Rapportnummer	14283.002
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	14 september 2021
Vestiging	Zuid-Holland Max Euwelaan 21-29 3062 MA Rotterdam 088 - 5001600 rotterdam@econsultancy.nl
Opsteller	Mevrouw C.I. Langendoen, MSc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Mevrouw A. van Bennekom, BSc
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING.....	1
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	1
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	2
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK	3
4	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	3
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	4
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	4
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	4

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Gemeente Tholen opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Molenvlietsedijk te Tholen.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen ontwikkeling van een woonwijk.

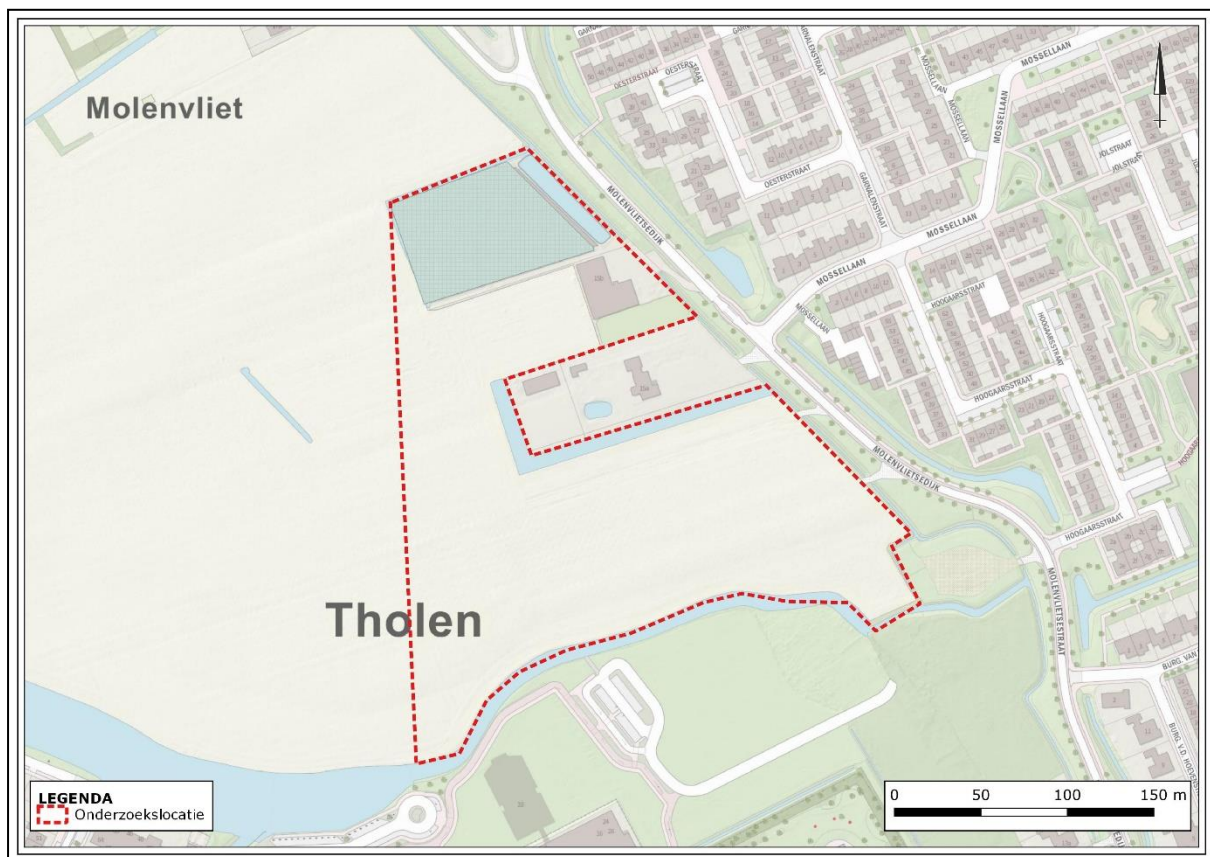
Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan Wet natuurbescherming die Econsultancy in mei 2020 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 12364.002, d.d. 18 juni 2020).

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie (± 5 ha) ligt aan de Molenvlietsedijk, circa 800 meter ten noordwesten van de kern van Tholen. In figuur 1 is de ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 1. Ligging onderzoekslocatie.

De huidige onderzoekslocatie is een deel van de onderzoekslocatie van de reeds uitgevoerde quickscan Wet natuurbescherming (rapport 12364.002, d.d. 2 juli 2020). De onderzoekslocatie bestaat grotendeels uit akkerland. Er zijn enkele greppels aanwezig waar water in staat. Aan de oostzijde van de onderzoekslocatie bevindt zich een schuur met een gat in het dak en een kerkuilennestplaats in de nok. Naar dit kerkuilennest heeft Econsultancy ook onderzoek gedaan (rapport 14283.001, d.d. 21 juni 2021).

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens een woonwijk, genaamd “Molenvliet” te realiseren. De woonwijk ($\pm 22,4$ ha) komt aan de Molenvlietsedijk, circa 800 meter ten noordwesten van de kern van Tholen. De woonwijk Molenvliet zal kunnen voorzien in circa 400 woningen (figuur 2). Ten behoeve van de woonwijk wordt er in het woongebied een hoofdontsluiting gerealiseerd, om te grote verkeersintensiteiten elders in de kern Tholen tegen te gaan. Op dit moment is de verwachting dat er 20 woningen per jaar worden gerealiseerd, in de 1^e fase worden dan circa 200 woningen gerealiseerd, deze zullen ten oosten van de hoofdontsluiting worden gerealiseerd. Er is echter grote druk op de woningmarkt in Tholen, zo kan een grotere jaarplanning nog niet uitgesloten worden. De 1^e fase kan mogelijk nog uitbreiden tot meer dan 200 woningen.

Figuur 2. Concept ontwikkelingsplan voor de woonwijk Molenvliet. De diverse kleuren geven ieder een eigen gebied weer. Wit is hoofdstructuur, blauw is water, groen is openbaar groen en rood is uitgeefbare grond. Bron: Bureau Wissing, 2021.

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de voorgaande quickscan Wet natuurbescherming (rapport 12364.002, versie D2, d.d. 18 juni 2020) blijkt dat er aanvullende informatie nodig is om de effecten van de realisatie van een nieuwbouwwijk volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming. Tijdens het voorgaande quickscan Wet natuurbescherming onderzoek is een voortplantingsplaats en/of vaste rust- en verblijfplaats van de rugstreeppad niet op voorhand uit te sluiten.

De rugstreeppad is een beschermde inheemse diersoort op grond van bijlage IV Habitatrichtlijn, bijlage II Verdrag van Bern en onder artikels 3.5 en 3.6 van de Wet natuurbescherming. De rugstreeppad staat vermeld op de Rode lijst Amfibieën uit 2009 met de status 'gevoelig' (Bij12, kennisdocument, rugstreeppad).

De rugstreeppad is vooral een soort van terreinen met een hoge natuurlijke of door mensen ingebrachte dynamiek. Braakliggende bouwterreinen, groeven en zand- en klei-afgravingen, (rivier)duinen en uiterwaarden vormen een ideaal leefgebied voor deze soort. Het habitat laat zich omschrijven als onbeschaduwde, laagbegroeide terreinen. De rugstreeppad heeft een voorkeur voor losgrondige snel opwarmende zanderige bodems en ondiep (tijdelijk) water, dat bij voorkeur vegetatieloos en zonder concurrentie van andere amfibieën of van waterinsecten is. In brede en grotere watergangen komt de rugstreeppad niet voor, met mogelijke uitzondering van de ondiepe oeverzones. De onderzoekslocatie biedt mogelijk geschikt leefgebied voor rugstreeppad. Een aanvullend onderzoek, binnen het geschikte onderzoekseizoen, dient uitsluitend te geven over de functie van het plangebied voor de rugstreeppad. Vervolgens dient vastgesteld te worden of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project en of mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Voor het onderzoek naar rugstreeppad hebben op 5 en 25 mei (20.00 tot 22.00) avondbezoeken plaatsgevonden waarbij is geluisterd naar kooractiviteit en gezocht naar ei-snoeren. Om aanwezigheid geheel te kunnen uitsluiten is op 12 juli (20.00 tot 22.00) nogmaals een avondbezoek uitgevoerd waarbij is gezocht naar ei-snoeren en geluisterd voor kooractiviteit.

Kooractiviteit vindt plaats in geschikte voortplantingswateren op relatief warme, windstille avonden en nachten, vaak na zware regenval. Met een zaklamp is het landhabitat en de aangrenzende watergangen onderzocht op de aanwezigheid van volwassen individuen, ei-snoeren, larven en juvenielen.

Daarnaast is voor het aantonen van aanwezigheid van rugstreeppad gebruik gemaakt van tapijttegels. Deze tapijttegels houden goed warmte vast waardoor dit een geschikte opwarm- en schuilplaats is voor amfibieën. Deze tapijttegels zijn bij het eerste veldbezoek neergelegd en bij alle opvolgende veldbezoeken gecontroleerd.

Deze data en onderzoeksmethodiek vallen binnen het onderzoeksprotocol conform het kennisdocument 'rugstreeppad' van BIJ12. In het kennisdocument wordt aangeraden tussen 15 april en 1 juni twee veldbezoeken uit te voeren en in juni/juli nogmaals één veldbezoek.

Tabel I bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel 1. Onderzoeksinspanning rugstreeppad

		april	mei	juni	juli	augustus	september
Rugstreeppad	tijdstip		2 x avond	1 x avond			
	datum		5 mei 2021 (avond) 25 mei 2021 (avond)	12 juli 2021			
	functie		Kooractiviteit / ei-snoeren / controleren tapijttegels	Kooractiviteit / ei-snoeren / controleren tapijttegels			

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van de rugstreeppad niet optimaal. De maand mei was in 2021 kouder dan gemiddeld en de temperatuur op de avonden waarop het onderzoek is uitgevoerd lag tussen de 10,8 en 25,2 °C. Echter, op andere plekken in Zeeland zijn in de maand mei exemplaren en kooractiviteit van rugstreeppadden waargenomen (bron: waarneming.nl) waardoor uit te sluiten is dat de temperatuur invloed heeft gehad op de resultaten.

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

Tijdens het onderzoek zijn geen waarnemingen gedaan van rugstreeppad.

Bij het eerste veldbezoek (5 mei 2021) is 's avonds geluisterd naar kooractiviteit en gezocht naar ei-snoeren in de greppels. Ook zijn tijdens het eerste veldbezoek de tapijttegels op de oevers van de greppels geplatest. Op het tweede en derde veldbezoek (25 mei en 12 juli 2021) is opnieuw geluisterd naar kooractiviteit en gezocht naar ei-snoeren in de greppels. Ook zijn op deze avonden de tapijttegels gecontroleerd. In het oppervlaktewater is geen activiteit van padden of andere kikkers waargenomen. Ook zijn er geen padden of kikkers aangetroffen onder de tapijttegels.

Op basis van deze resultaten kan worden aangenomen dat het onderzoeksgebied geen belangrijke functie heeft voor rugstreeppad.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

Overtredingen ten aanzien van onder de habitatrichtlijn beschermde amfibieën zijn niet aan de orde. Wel dient in het kader van zorgplicht met een ecologisch werkprotocol gewerkt te worden om schade aan mogelijk aanwezige algemene amfibieën en grondgebonden zoogdieren te minimaliseren.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van Gemeente Tholen een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Molenvlietsedijk te Tholen.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van van een nieuwe woonwijk "Molenvliet".

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens een woonwijk, genaamd "Molenvliet" te realiseren. De woonwijk Molenvliet zal kunnen voorzien in circa 400 woningen. Ten behoeve van de woonwijk wordt er in het woongebied ook een hoofdontsluiting gerealiseerd, om grote verkeersintensiteit tegen te gaan.

Functie onderzoekslocatie voor beschermde soorten

Een significant belang van de onderzoekslocatie voor de rugstreeppad kan naar aanleiding van de onderzoeksresultaten redelijkerwijs worden uitgesloten. Wel kan de onderzoekslocatie tijdens de werkzaamheden interessanter worden voor amfibieën en reptielen, waardoor de rugstreeppad zich hier alsnog kan vestigen. Deze soorten graven zich graag in, in losliggend, mul zand. Deze omstandigheden kunnen tot stand komen bij graafwerkzaamheden.

Aanbeveling

Hoewel de onderzoekslocatie op het moment geen belangrijke functie lijkt te hebben voor amfibieën wordt wel geadviseerd om te werken met een paddenscherm indien gunstige omstandigheden ontstaan door graafwerkzaamheden. Mochten er tijdens de werkzaamheden op de locatie toch beschermde soorten aangetroffen worden, moeten de werkzaamheden worden stilgelegd. Dit kan worden voorkomen door de rugstreeppad met een paddenscherm de toegang tot het gebied te blokkeren. Dit paddenscherm zal voor de start van de werkzaamheden geplaatst moeten worden en moet blijven staan tot de werkzaamheden zijn afgerond. De volledige bouwlocatie dient te worden omringd door het scherm. Door aan de binnenkant van het scherm een helling van grond te maken, of te werken met halve emmers aan de binnenkant van het scherm, kunnen algemene soorten als groene en bruine kikkers zelfstandig uit het projectgebied komen maar vervolgens niet terug het gebied in.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Een mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of voortplantingsplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

